

Mallioikeuslaki (12.3.1971/221)

(muut. L 10.5.1991/802 - HE:232/1990; L 26.6.1992/578 - HE 25/1992; L 13.11.1992/1035 - HE:152/1992; L 18.12.1992/1411 - HE 215/1992; L 21.4.1995/718 - HE:94/1993; L 12.7.2002 - HE:6/2002; L 20.12.2002/1215 - HE: 217/2002; L 21.07.2006/685 - HE: 26/2006)

1 LUKU. Yleisiä säännöksiä

1 § (596/02) Joka on luonut mallin tai jolle hänen oikeutensa on siirtynyt, voi rekisteröimällä saada yksinoikeuden malliin (mallioikeuden) sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

1 a § (596/02) Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) mallilla tuotteen tai sen osan ulkomuotoa, joka ilmenee tuotteen tai sen koristelun piirteistä kuten linjoista, ääriviivoista, väreistä, muodosta, pintarakenteesta tai materiaalista;
- 2) tuotteella teollisesti tai käsityönä valmistettuja tavaroita, mukaan lukien osat, jotka on tarkoitettu koottavaksi moniosaiseksi tuotteeksi, sekä pakkaukset, pakkauksen ulkoasu, graafiset symbolit ja kirjasintyypit;
- 3) moniosaisella tuotteella tuotetta, joka koostuu useista osista, jotka voidaan korvata siten, että tuote voidaan purkaa ja koota uudelleen.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna tuotteena ei pidetä tietokoneohjelmia.

2 § (596/02) Mallioikeus myönnetään, jos malli on uusi ja yksilöllinen.

Mallia pidetään uutena, jollei samanlainen malli ole tullut julkiseksi ennen rekisteröintihakemuksen tekemispäivää tai etuoikeutta vaadittaessa ennen etuoikeuspäivää. Malleja on pidettävä samanlaisina, jos niiden piirteet eroavat toisistaan vain epäolennaisilta yksityiskohdilta.

Mallia pidetään yksilöllisenä, jos asiaan perehtyneen käyttäjän siitä saama kokonaisvaikutelma eroaa ennen rekisteröintihakemuksen tekemispäivää tai etuoikeutta vaadittaessa ennen etuoikeuspäivää tunnetuksi tulleiden mallien kokonaisvaikutelmasta. Yksilöllisyyttä arvioitaessa on otettava huomioon mallin luoja vapaus mallin kehittämisessä.

Moniosaisen tuotteen osan mallia pidetään uutena ja yksilöllisenä, jos:

- 1) osa pysyy näkyvässä tuotteen tavanomaisen käytön aikana; ja
- 2) osan näkyvät piirteet itsessään täyttävät uutuuden ja yksilöllisyyden vaatimukset.

Edellä 4 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun tavanomaiseen käyttöön ei kuulu kunnossapito-, huolto- tai korjaustyö.

3 § (596/02) Mallin katsotaan tulleen julkiseksi, jos:

- 1) se on julkaistu rekisteröintimenettelyssä tai muutoin; taikka
- 2) se on asetettu näytteille, sitä on käytetty liiketoiminnassa tai se on muulla tavoin tullut tunnetuksi.

Malli ei kuitenkaan ole tullut julkiseksi, jos 1 momentissa mainitut toimet eivät olisi

kohtuudella voineet tulla Euroopan unionissa alalla toimivien tietoon tavanomaisen liiketoiminnan yhteydessä ennen rekisteröintihakemuksen tekemispäivää tai etuoikeutta vaadittaessa ennen etuoikeuspäivää.

Mallin ei katsota tulleen julkiseksi pelkästään sillä perusteella, että se on salassapitoa edellyttäen saatettu kolmannen henkilön tietoon.

3 a § (596/02) Mallin ei katsota tulleen julkiseksi [2 §](#):ssä tarkoitetulla tavalla, jos malli, jolle haetaan rekisteröintiä, on 12 kuukauden aikana ennen rekisteröintihakemuksen tekemispäivää tai etuoikeutta vaadittaessa ennen etuoikeuspäivää tullut julkiseksi:

1) mallin luoja tai tämän antamien tietojen tai suorittamien toimenpiteiden nojalla kolmannen henkilön toimin; taikka

2) mallin luojaan kohdistuneen väärinkäytöksen seurauksena.

Mitä 1 momentissa säädetään mallin luojaista, koskee myös hänen oikeuden-omistajaansa.

4 § (596/02) Mallia ei rekisteröidä, jos:

1) se on yleisen järjestyksen tai hyvien tapojen vastainen; tai

2) se on samanlainen kuin aikaisempi malli, joka on tullut julkiseksi rekisteröintihakemuksen tekemispäivän jälkeen tai etuoikeutta vaadittaessa etuoikeuspäivän jälkeen ja joka on suojattu edellä mainittua aikaisemmasta päivästä lukien Suomea koskevana rekisteröitynä mallina tai tätä tarkoittavana hakemuksena.

4 a § (596/02) Mallia ei rekisteröidä, jos siihen on ilman asianomaista lupaa otettu:

1) valtion, kunnan tai kansainvälisen, valtioiden keskeisen järjestön vaakuna, lippu tai muu tunnuskuva, nimitys tai nimen lyhennys, taikka kuvio, nimitys tai nimen lyhennys, jos se on sekoitettavissa tällaiseen tunnuskuvaan, merkkiin, nimitykseen tai nimen lyhennykseen;

2) rekisteröitävän mallin käyttökohteina olevia tai niiden kaltaisia tavaroita koskeva virallinen tarkastus- tai takuumerkki taikka tarkastus- tai takuuleima;

3) sellaista, joka voi aiheuttaa käsityksen, että kysymys on toisen toiminimestä tai toiselle Suomessa elinkeinotoiminnassa vakiinnutetusta tunnusmerkistä, tavaramerkistä taikka toisen sukunimestä, taiteilijanimestä tai vastaavanlaisesta nimestä taikka toisen muotokuvasta, jollei nimi tai muotokuva ilmeisesti tarkoita jotakin kauan sitten kuollutta henkilöä;

4) sellaista, joka voi aiheuttaa käsityksen, että kysymys on toisen suojatun kirjallisen tai taiteellisen teoksen nimestä, mikäli nimi on omaperäinen, tai sellaista, joka loukkaa toisen tekijänoikeutta sanotunlaiseen teokseen tai oikeutta valokuvaan;

5) sellaista, joka eroaa vain epäolennaisesti Suomessa toiselle rekisteröidystä mallista tai hyödyllisyysmallista.

4 b § (596/02) Mallioikeutta ei voida myöntää tuotteen ulkomuodon piirteille, jotka:

1) määräytyvät ainoastaan tuotteen teknisen käyttötarkoituksen mukaan; tai

2) on toisinnettava tarkalleen saman muotoisina ja kokoisina, jotta mallin sisältämä tuote voitaisiin mekaanisesti liittää toiseen tuotteeseen tai asentaa siihen, sen ympärille tai sitä vasten siten, että kumpikin tuote toimii tarkoitetulla tavalla.

Mallioikeus voidaan 1 momentin 2 kohdan estämättä myöntää mallille, joka sallii

keskenään vaihdettavissa olevien tuotteiden monenlaisen kokoamisen tai liittämisen rakenneyksiköistä muodostuvaksi kokonaisuudeksi.

5 § (596/02) Mallioikeus käsittää kaikki mallit, joista asiaan perehtynyt käyttäjä ei saa erilaista kokonaisvaikutelmaa. Tätä arvioitaessa on otettava huomioon mallin luojaan vapaus mallin kehittämisessä.

5 a § (596/02) Mallioikeus sisältää jäljempänä säädetyin poikkeuksin sen, ettei muu kuin mallioikeuden haltija ilman tämän lupaa saa käyttää hyväkseen mallia. Mallin hyväksikäyttämistä on muun muassa mallin mukaisen tai sen sisältävän tuotteen valmistaminen, tarjoaminen, markkinoille saattaminen, käyttäminen, maahantuonti, maastavienti taikka varastoaminen näihin tarkoituksiin.

5 b § (596/02) Mallioikeus ei käsitä:

- 1) mallin yksityistä käyttöä, jolla ei ole kaupallista tarkoitusta;
 - 2) mallin käyttöä kokeellisiin tarkoituksiin; eikä
 - 3) toimia, joiden tarkoituksena on toisintaa malli lainausten ottamiseksi tai opetustarkoituksiin edellyttäen, että toimet ovat hyvän kauppatavan mukaisia ja että ne eivät aiheuttomasti haittaa mallin tavanomaista käyttöä ja että lähde mainitaan.
- Mallioikeus ei myöskään käsitä tilapäisesti maahan tulleissa rekisteröidyissä aluksissa ja ilma-aluksissa olevia varusteita, tällaisten alusten korjausta varten maahan tuotuja varaosia ja tarvikkeita eikä näiden alusten korjaamista.

5 c § (596/02) Mallioikeus ei anna sen haltijalle oikeutta kieltää mallioikeudella suojatun tuotteen hyväksikäyttöä, jos mallioikeuden haltija on saattanut tuotteen vaihdantaan Euroopan talousalueella tai se on tämän suostumuksella siellä vaihdantaan saatettu.

6 § Joka mallin rekisteröintihakemuksen tekemishetkellä tässä maassa ammattimaisesti käytti mallia, saa toisen mallioikeuden estämättä jatkaa käyttöä pysyttämällä entisellään sen yleisen luonteen, jollei hyväksikäyttö sisältänyt ilmeistä väärinkäyttöä rekisteröinnin hakijaa tai sitä kohtaan, jolta tämä johtaa oikeutensa. Samanlainen käyttöoikeus on vastaavilla edellytyksillä myös sillä, joka on ryhtynyt olennaisesti toimenpiteisiin käyttääkseen mallia ammattimaisesti tässä maassa.

Edellä 1 momentin mukainen oikeus voi siirtyä toiselle ainoastaan liikkeen mukana, jossa se on syntynyt tai jossa sen käyttö oli tarkoitettu tapahtuvaksi.

7 § on kumottu. (596/02)

8 § (596/02) Suomessa tehty hakemus katsotaan [2](#) ja [6 §](#):ää sovellettaessa tehdyksi samanaikaisesti kuin hakemus toisessa valtiossa, jos malli on esitetty mallin rekisteröintiä tai hyödyllisyysmallin suojaa koskevassa hakemuksessa, joka on tehty teollisoikeuden suojelemista koskevaan Pariisin yleissopimukseen (SopS 5/1921) tai Maailman kauppajärjestön perustamissopimukseen (SopS 5/1995) liittyneessä valtiossa. Rekisteröintiä tulee hakea Suomessa kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun rekisteröintiä on haettu 1 momentissa mainitussa sopimusvaltiossa.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös muualla tehtyyn hakemukseen,

jonka rekisteriviranomainen erityisistä syistä katsoo sopimusvaltiossa annettuun hakemukseen rinnastettavaksi.

Saadakseen 1 momentissa mainitun etuoikeuden hakijan on pyydettävä sitä Suomessa tehdyssä hakemuksessa ja siinä ilmoitettava, missä ja milloin etuoikeuden perustaksi ilmoitettu hakemus on tehty. Hakijan on lisäksi ilmoitettava, niin pian kuin mahdollista, hakemuksen numero.

2 LUKU. Rekisteröintihakemus ja sen käsittely

9 § Rekisteriviranomaisena on patenti- ja rekisterihallitus.

10 § (596/02) Mallin rekisteröintihakemus tehdään kirjallisesti rekisteriviranomaiselle. Hakemuksessa on ilmoitettava mallin luoja. Jos rekisteröintiä hakee muu kuin mallin luoja, hakijan on selvitettävä oikeutensa malliin. Lisäksi hakemuksessa on ilmoitettava tuote tai tuotteet, joita hakemus koskee.

Hakemukseen on liitettävä mallin esittävä kuva-aineisto. Jos hakija antaa lisäksi mallikappaleen ennen kuin hakemuksesta [18 §](#):n mukaisesti kuulutetaan, tämän on katsottava esittävän mallin.

10 a § (596/02) Rekisteröintihakemus katsotaan tehdyksi vasta, kun hakija on antanut rekisteriviranomaiselle mallin esittävän kuva-aineiston tai mallikappaleen ja suorittanut hakemusmaksun.

Hakemukseen liittyvien lisämaksujen suorittamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

11 § (596/02) Hakemus voi sisältää useita malleja, jos rekisteröintihakemuksessa ilmoitetut tuotteet kuuluvat samaan luokkaan teollismallien kansainvälisen luokituksen perustamista koskevan Locarnon sopimuksen (SopS 22/1972) mukaan.

12 § Hakijalla, jolla ei ole kotipaikkaa Suomessa, tulee olla täällä asuva asiamies, joka on oikeutettu edustamaan häntä kaikissa hakemusta koskevissa asioissa.

13 § (596/02) Hakemusta ei saa muuttaa siten, että mallista saatavan kokonaisvaikutelman olennaiset piirteet muuttuvat.

14 § Mallin rekisteröintihakemusta käsiteltäessä rekisteriviranomaisen on asetuksella tarkemmin säädettyssä laajuudessa tutkittava, ovatko edellytykset mallin rekisteröimiseksi olemassa. Jos hakija ei ole noudattanut hakemuksesta säädettyjä määräyksiä tai viranomainen havaitsee olevan muita esteitä hakemuksen hyväksymiselle, hakijaa on välipäätöksellä kehoitettava määräjassa antamaan lausumansa tai korjaamaan hakemus. Jollei hakija välipäätöksessä määrätyn ajan kuluessa anna lausumaa tai ryhdy toimenpiteisiin korjataksean puutteellisuuden, josta on huomautettu, hakemus on jätettävä sillensä. Edellä 1 momentin mukaan annetussa välipäätöksessä on mainittava tästä seuraamuksesta.

Sillensä jätetty hakemus otetaan uudelleen käsiteltäväksi, mikäli hakija kahden kuukauden kuluessa välipäätöksessä määrätyn ajan päättymisestä sitä pyytää sekä antaa

lausumansa tai ryhtyy toimenpiteisiin puutteellisuuden korjaamiseksi ja saman ajan kuluessa suorittaa vahvistetun uudelleen käsittelymaksun. Uudelleen käsittely voi tapahtua vain kerran.

15 § Jos hakijan antaman lausuman jälkeen vielä on olemassa este hakemuksen hyväksymiselle, ja hakijalla on ollut tilaisuus antaa lausumansa esteestä, on hakemus hylättävä, jollei ole aihetta antaa hakijalle uutta välipäätöstä.

16 § Milloin joku rekisteriviranomaiselle väittää, että hänellä on parempi oikeus malliin kuin hakijalla ja mikäli asia näyttää epäselvältä, viranomaisen voi välipäätöksellä kehottaa häntä määrätyn ajan kuluessa nostamaan kanteen tuomioistuimessa uhalla, että väite jätetään huomioon ottamatta hakemusta edelleen käsiteltäessä. Mikäli tuomioistuimessa on vireillä riita paremmasta oikeudesta malliin, rekisteröinti-hakemuksen käsittely voidaan keskeyttää siihen asti, kunnes juttu on lopullisesti ratkaistu.

17 § Milloin joku rekisteriviranomaiselle näyttää, että hänellä on parempi oikeus malliin kuin hakijalla, rekisteriviranomaisen tulee hänen vaatimuksestaan siirtää hakemus hänelle. Sen, joka saa hakemuksen siirretyksi itselleen, on suoritettava uusi hakemusmaksu. Milloin siirtoa on vaadittu ja ennen kuin vaatimus on lopullisesti ratkaistu, ei hakemusta saa muuttaa eikä jättää sillensä, hylätä tai hyväksyä.

18 § Mikäli hakemusasiakirjat ovat säännösten mukaiset eikä katsota olevan estettä hakemuksen hyväksymiselle, on hakemuksesta kuulutettava tilaisuuden varaamiseksi yleisölle väitteen tekemiseksi hakemusta vastaan. Hakijan pyynnöstä voidaan kuulutus kuitenkin lykätä enintään kuusi kuukautta siitä päivästä, jona rekisteröintihakemus tehtiin, tai josta etuoikeutta [8 §:n](#) mukaan on pyydetty. Kuulutuksen lykkäyspyyntö on esitettävä rekisteröintihakemuksessa. 3. mom. on kumottu. (596/02)

18 a § (596/02) Väite on tehtävä rekisteriviranomaiselle kirjallisesti kahden kuukauden kuluessa hakemuksen kuulutuspäivästä lukien. Jos rekisteröintiä on hakenut muu kuin [1 §:n](#) mukaan malliin oikeutettu, väitteen voi tehdä se, joka katsoo olevansa oikeutettu malliin. Jos malliin on ilman asianomaista lupaa otettu [4 a §:n](#) 1 ja 2 kohdissa tarkoitettu tunnus tai merkki, väitteen voi tehdä se, jonka oikeutta rekisteröinti loukkaa. Jos malli on ristiriidassa [4 §:n](#) 1 momentin 2 kohdan tai [4 a §:n](#) 3-5 kohdan kanssa, väitteen voi tehdä ristiriidassa olevan oikeuden hakija tai haltija. Muissa kuin 2-4 momentissa mainituissa tapauksissa väitteen voi tehdä kuka tahansa.

19 § Rekisteröintihakemusasiakirjat ovat julkisia, jollei niitä hakijan tekemän [18 §:ssä](#) tarkoitetun kuulutuksen lykkäämistä koskevan pyynnön johdosta ole pidettävä salaisina. Jos kuulutuksen lykkäämistä on pyydetty, tulevat hakemusasiakirjat julkisiksi pyydetyn määräajan päätyttyä, kuitenkin viimeistään kuuden kuukauden kuluttua rekisteröinnin hakemispäivästä tai siitä päivästä, josta etuoikeutta [8 §:n](#) mukaan on pyydetty. Jos viranomaisen tänä aikana on päättänyt jättää hakemuksen sillensä tai sen hylätä,

asiakirjat tulevat julkisiksi vain siinä tapauksessa, että hakija pyytää hakemuksen uudelleen käsiteltäväksi tai hakee muutosta.

20 § (596/02) Kun [18 a §](#):n 1 momentissa säädetty väitteentekoaika on päättynyt, on hakemus otettava jatkokäsittelyyn. Tässä käsittelyssä on [14-17 §](#):n säännöksiä sovellettava.

Jos asiassa on tehty väite, on se annettava hakijalle tiedoksi. Jollei väite ole ilmeisesti perusteeton, on hakijalle lisäksi varattava tilaisuus lausuman antamiseen.

21 § Mallin rekisteröintihakemusta koskevaan rekisteriviranomaisen lopulliseen päätökseen hakija voi hakea muutosta, jos päätös on hänelle vastainen. Päätökseen, jolla hakemus asianmukaisesti tehdystä väitteestä huolimatta on hyväksytty, voi väitteentekijä hakea muutosta. Jos väitteentekijä peruuttaa muutoshakemuksensa, voidaan asia kuitenkin tutkia, mikäli siihen on erityisiä syitä.

Päätökseen, jolla [14 §](#):n 3 momentissa tarkoitettu pyyntö hakemuksen ottamisesta uudelleen käsiteltäväksi on hylätty tai [17 §](#):ssä tarkoitettu vaatimus hakemuksen siirtämisestä on hyväksytty, hakija voi hakea muutosta. Päätökseen, jolla hakemuksen siirtämistä koskeva vaatimus on hylätty, esityksen tehnyt voi hakea muutosta.

22 § (578/92) Muutosta rekisteriviranomaisen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan valittamalla patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakuntaan. Valitusmenettelystä ja asian käsittelystä valituslautakunnassa säädetään erikseen.

23 § Jos mallin rekisteröintihakemus hyväksytään ja sitä koskeva päätös on saanut lainvoiman, on malli otettava mallirekisteriin ja rekisteröinnistä kuulutettava. Jos hakemus, josta on kuulutettu [18 §](#):n mukaan, jätetään sillensä tai hylätään, on päätöksestä kuulutettava sen saatua lainvoiman.

3 LUKU. Rekisteröinnin voimassaoloaika ja rekisteröidyn mallin muuttaminen (596/02)

24 § (596/02) Mallin rekisteröinti on voimassa viisi vuotta rekisteröinnin hakemispäivästä lukien, ja se voidaan uudistaa neljästi viideksi vuodeksi kerrallaan. Jokainen rekisteröintikausi lasketaan edellisen rekisteröintikauden päättymisestä. Suoja-aika on kuitenkin enintään 15 vuotta, jos malli on moniosaisen tuotteen osa ja se on tarkoitettu tuotteen korjaamiseksi alkuperäiseen muotoon.

25 § (596/02) Rekisteröinti voidaan uudistaa aikaisintaan vuotta ennen rekisteröintikauden päättymistä ja viimeistään kuuden kuukauden kuluessa sen päättymisestä. Uudistamista on haettava kirjallisesti rekisteriviranomaiselta, jos uudistamisen yhteydessä halutaan tehdä rekisterimerkintöihin muutos. Muutoin rekisteröinti katsotaan uudistetuksi, kun uudistamismaksu on suoritettu. Rekisteröinnin uudistamisesta on kuulutettava.

25 a § (596/02) Rekisteröityä mallia voidaan haltijan kirjallisesta hakemuksesta muuttaa, jos malli on rekisteröity [1](#), [1 a](#), [2](#), [3](#), [3 a](#), [4](#), [4 a](#) tai [4 b](#) §:n vastaisesti. Muutetun mallin tulee kuitenkin täyttää tässä laissa säädetty rekisteröintiedellytykset eivätkä mallista saatavan kokonaisvaikutelman olennaiset piirteet saa muuttua. Hakemuksesta on suoritettava mallin muuttamismaksu. Rekisteröinnin muutoksesta on kuulutettava.

4 LUKU. Luovutus sekä käyttö- ja pakkolupa

26 § Mallioikeus voidaan luovuttaa toiselle.

Milloin toiselle on annettu oikeus ammattimaisesti käyttää mallia (käyttölupa), tämä saa luovuttaa oikeutensa edelleen ainoastaan, mikäli siitä on sovittu.

Milloin käyttölupa kuuluu liikkeeseen, saadaan se kuitenkin luovuttaa liikkeen mukana, jollei muuta ole sovittu. Tällöin luovuttaja vastaa edelleen siitä, että käyttöluvan ehtoja noudatetaan.

27 § Milloin mallioikeus tai sen käyttölupa on siirtynyt toiselle, siitä on pyynnöstä vahvistettua maksua vastaan tehtävä merkintä mallirekisteriin. Sama koskee mallioikeuden panttausta. Jos näytetään, että rekisteriin merkitty käyttölupa tai panttioikeus on lakannut olemasta voimassa, merkintä on poistettava rekisteristä. Mitä 1 momentissa on säädetty, on vastaavasti sovellettava pakkolupa- ja [32 §](#):n 2 momentissa tarkoitettuun oikeuteen.

Yhteisrekisteröinnissä voidaan mallioikeuden siirto rekisteröidä vain, mikäli se koskee kaikkia malleja.

Mallioikeutta koskevissa riita- ja muissa asioissa katsotaan mallioikeuden haltijaksi se, joka sellaisena on viimeksi merkitty mallirekisteriin.

Milloin joku on pyytänyt rekisteriin merkittäväksi, että mallioikeus on siirtynyt hänelle tai että hän on saanut siihen käyttöluvan tai panttioikeuden, ja mikäli hän silloin oli oikeutensa nähden vilpittömässä mielessä, ei mallioikeuden, tai sitä koskevan oikeuden aikaisempi luovutus toiselle ole voimassa häntä vastaan, ellei toinen sitä ennen ollut pyytänyt saantonsa merkitsemistä mallirekisteriin.

28 § Joka on tässä maassa ammattimaisesti käyttänyt mallia silloin, kun hakemusasiakirjat tulivat julkisiksi, ja jolla silloin ei ole ollut tietoa mallin rekisteröintihakemuksesta eikä hän kohtuudella ole voinut hankkia siitä tietoa, voi saada pakkoluvan mallin käyttöön, mikäli siihen on erityisiä syitä ja hakemus johtaa rekisteröintiin. Vastaavilla edellytyksillä voi sellaisen pakkoluvan saada myös se, joka on ryhtynyt olennaisiin toimenpiteisiin mallin ammattimaiseksi käyttämiseksi tässä maassa. Pakkolupa voi käsittää myös rekisteröintiä edeltäneen ajan.

29 § Pakkolupaa ei saa myöntää muulle kuin sille, jolla voidaan katsoa olevan edellytyksiä hyväksyttävällä tavalla käyttää mallia pakkoluvan mukaisesti. Pakkolupa ei estä mallioikeuden haltijaa itse käyttämästä mallia tai luovuttamasta sen käyttölupaa. Pakkolupa voi siirtyä toiselle ainoastaan liikkeen mukana, jossa sitä käytetään tai jossa se oli tarkoitettu käytettäväksi.

30 § Pakkoluvan myöntää tuomioistuin, joka myös määrää missä laajuudessa mallia saa käyttää, sekä vahvistaa vastikkeen ja muut pakkoluvan ehdot. Kun oleellisesti muuttuneet olosuhteet niin vaativat, tuomioistuin voi asianomaisen vaatimuksesta kumota pakkoluvan tai vahvistaa sille uudet ehdot.

5 LUKU. Mallioikeuden lakkaaminen

31 § (596/02) Tuomioistuimen on kanteesta kumottava rekisteröinti kokonaan tai osittain, jos malli on rekisteröity [1](#), [1 a](#), [2](#), [3](#), [3 a](#), [4](#), [4 a](#) tai [4b §](#):n vastaisesti ja este rekisteröinnille on edelleen olemassa. Rekisteröintiä ei kuitenkaan voida kumota sillä perusteella, että mallioikeuden saanut on ollut oikeutettu vain määrättyyn osuuteen siitä.

Jos rekisteröinti on myönnetty muulle kuin [1 §](#):n mukaan malliin oikeutetulle, kannetta rekisteröinnin kumoamiseksi voi ajaa se, joka väittää olevansa oikeutettu malliin.

Jos rekisteröinti on myönnetty [4 a §](#):n 1 tai 2 kohdan vastaisesti, kannetta rekisteröinnin kumoamiseksi voi ajaa se, jonka oikeutta rekisteröinti loukkaa.

Jos rekisteröinti on myönnetty [4 §](#):n 2 kohdan tai [4 a §](#):n 3-5 kohdan vastaisesti, kannetta rekisteröinnin kumoamiseksi voi ajaa ristiriidassa olevan oikeuden hakija tai haltija.

Kannetta rekisteröinnin kumoamiseksi voi ajaa myös virallinen syyttäjä, jos kanne perustuu [4 §](#):n 1 kohtaan taikka [4 a §](#):n 1 tai 2 kohtaan.

Muissa kuin 2-5 momentissa mainituissa tapauksissa kannetta voi ajaa se, jolle rekisteröinnistä on haittaa.

31 a § (596/02) Kanne on pantava vireille vuoden kuluessa siitä, kun kantaja on saanut tiedon rekisteröinnistä ja muista kanteen perusteena olevista seikoista.

Jos mallioikeuden haltija on ollut vilpittömässä mielessä, kun malli rekisteröitiin tai mallioikeus siirtyi hänelle, kannetta ei saa panna vireille myöhemmin kuin kolme vuotta rekisteröinnin jälkeen.

31 b § (596/02) Mallin rekisteröinti voidaan kumota osittain ainoastaan, jos malli kumoamisen jälkeen edelleen täyttää tässä laissa säädetyt rekisteröintiedellytykset eivätkä mallista saatavan kokonaisvaikutelman olennaiset piirteet muutu.

Asiassa, joka koskee mallin kumoamista osittain, tuomioistuimen on hankittava rekisteriviranomaisen lausunto.

31 c § (596/02) Mallin rekisteröinti voidaan julistaa mitättömäksi, vaikka se on lakannut tai siitä on luovuttu.

32 § (596/02) Jos malli on rekisteröity muulle kuin [1 §](#):n mukaan siihen oikeutetulle, on tuomioistuimen malliin oikeutetun kanteesta siirrettävä rekisteröinti hänelle. Kanne on pantava vireille [31 a §](#):ssä säädetyssä ajassa.

Jos se, jonka rekisteröinti julistetaan menetetyn, on ollut vilpittömässä mielessä alkaessaan käyttää mallia tässä maassa tai ryhtyessään sitä varten oleellisiin toimenpiteisiin, saa hän kohtuullisesta vastikkeesta ja muutoin kohtuullisilla ehdoilla jatkaa mallin käyttöä tai aloittaa aiottu käyttö pysyttämällä sen yleisen luonteen.

Sellainen oikeus on vastaavilla edellytyksillä myös rekisteriin merkityn käyttöluvan haltijalla.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu oikeus voi siirtyä toiselle ainoastaan sen liikkeen mukana, jossa sitä käytetään tai jossa se oli tarkoitettu käytettäväksi.

33 § Jos mallioikeuden haltija kirjallisesti ilmoittaa luopuvansa mallin rekisteröinnistä, on rekisteriviranomaisen poistettava malli rekisteristä.

Jos mallioikeus on ulosmitattu tai siihen on olemassa rekisteriin merkitty panttioikeus tai riita rekisteröinnin siirtämisestä toiselle on vireillä, mallia ei saa mallioikeuden haltijan pyynnöstä huolimatta poistaa rekisteristä niin kauan kuin ulosmittaus tai panttioikeus on voimassa tai riita ei ole lopullisesti ratkaistu.

5 a LUKU. Yhteisömalli

33 a § (1215/02) Yhteisömallilla tarkoitetaan yhteisömallista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 6/2002 mukaista rekisteröimätöntä mallia sekä Euroopan yhteisön sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston (yhteisön tavaramerkki- ja mallioikeusvirasto) rekisteröimää mallia.

33 b § (1215/02) yhteisömallin rekisteröintiä koskeva hakemus voidaan jättää Patentti- ja rekisterihallitukselle, joka toimittaa sen edelleen yhteisön tavaramerkki- ja mallioikeusvirastolle niin kuin yhteisömallista annetussa neuvoston asetuksessa säädetään.

Yhteisömallia koskevaa hakemusta jätettäessä on suoritettava Patentti- ja rekisterihallitukselle hakemuksen toimittamismaksu.

6 LUKU. Ilmoitusvelvollisuus

34 § Jos rekisteröinnin hakija vetoamalla hakemukseensa esittää vaatimuksen toiselle ennen kuin hakemusasiakirjat ovat tulleet julkisiksi, hänen on pyynnöstä sallittava tämän tutustua asiakirjoihin.

Joka kääntymällä suoraan toisen puoleen, ilmoituksessa taikka tavarassa tai sen päällyksessä olevassa kirjoituksessa tahi muulla tavoin ilmoittaa, että mallin rekisteröintiä on haettu tai että se on myönnetty ilmaisematta kuitenkaan samalla hakemuksen tai rekisteröinnin numeroa, on velvollinen pyynnöstä viipymättä antamaan sanotun tiedon. Mikäli ilmoituksesta ei nimenomaan käy ilmi, että rekisteröintiä on haettu tai että rekisteröinti on myönnetty, mutta jos se on omiaan aikaansaamaan sellaisen käsityksen, asianomaisen on pyynnöstä viipymättä ilmoitettava, onko rekisteröintiä haettu tai onko se myönnetty.

7 LUKU. Vastuu ja korvausvelvollisuus

35 § (718/95) Jos joku loukkaa mallioikeutta, tuomioistuin voi kieltää häntä jatkamasta tai toistamasta tekoa.

Jos mallioikeuden loukkaus tehdään tahallisesti, tekijä on tuomittava, jollei teko ole rangaistava rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tarkoitettuna teollisoikeusrikoksena, mallioikeusrikkomuksesta sakkoon.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä mallioikeusrikkomuksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut sitä syytteesen pantavaksi.

35 a §

(685/2006)Tuomioistuin voi 35 §:n 1 momentissa tarkoitettua kannetta käsitellessään mallioikeuden haltijan vaatimuksesta määrätä lähettimen, palvelimen tai muun sellaisen laitteen ylläpitäjän taikka muun välittäjänä toimivan palvelun tarjoajan sakon uhalla keskeyttämään mallioikeutta loukkaavaksi väitetyn käytön (keskeyttämismääräys), jolle sitä voida pitää kohtuuttomana ottaen huomioon mallioikeuden väitetyn loukkaajan, välittäjän ja mallioikeuden haltijan oikeudet.

Ennen 35 §:n 1 momentissa tarkoitettua kanteen nostamista momentissa tarkoitettu tuomioistuin voi mallioikeuden haltijan vaatimuksesta antaa keskeyttämismääräyksen, jos sen antamiselle on 1 momentissa mainitut edellytykset ja jos on ilmeistä, että mallioikeuden haltijan oikeuksien toteutuminen muutoin vakavasti vaarantuisi.

Tuomioistuimen on varattava sekä sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, että sille, jonka väitetään loukkaavan mallioikeutta, tilaisuus tulla kuulluksi. Tiedoksianto sille, jolle määräystä on haettu annettavaksi, voidaan toimittaa postitse taikka telekopiota tai sähköpostia käyttäen. Asian käsittelyyn sovelletaan muutoin, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään.

Tuomioistuin voi pyynnöstä antaa 2 momentissa tarkoitettua keskeyttämismääräyksen väliaikaisena väitettyä loukkaajaa kuulematta, jos asian kiireellisyys sitä välttämättä vaatii. Määräys on voimassa, kunnes toisin määrätään. Väitetylle loukkaajalle on määräyksen antamisen jälkeen viipymättä varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Kun väitettyä loukkaajaa on kuultu, tuomioistuimen on viipymättä päätettävä, pidetäänkö määräys voimassa vai peruutetaanko se.

Tämän pykälän nojalla annettu keskeyttämismääräys ei saa vaarantaa kolmannen oikeutta lähettää ja vastaanottaa viestejä. Keskeyttämismääräys tulee voimaan, kun hakija asettaa ulosottomiehelle ulosottolain (37/1895) 7 luvun 16 §:ssä tarkoitettua vakuuden, jolle oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 7 §:stä muuta johdu. Tämän pykälän 2 tai 3 momentin nojalla annettu keskeyttämismääräys raukeaa, jollei 35 §:n 1 momentissa tarkoitettua kannetta nosteta kuukauden kuluessa määräyksen antamisesta.

Keskeyttämismääräystä vaatineen on korvattava sille, jolle määräys on annettu, samoin kuin väitetylle loukkaajalle, määräyksen täytäntöönpanosta aiheutunut vahinko sekä asiassa aiheutuneet kulut, jos 35 §:n 1 momentissa tarkoitettu kanne hylätään tai jätetään tutkimatta taikka jos asian käsittely jätetään sillensä sen vuoksi, että kantaja on peruuttanut kanteensa tai jäänyt saapumatta tuomioistuimeen. Sama on voimassa, jos keskeyttämismääräys 3 momentin nojalla peruutetaan tai 4 momentin nojalla raukeaa. Vahingon ja kulujen korvaamista koskevan kanteen nostamisessa noudatetaan, mitä oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 12 §:ssä säädetään.

36 § Joka tahallisesti tai tuottamuksesta loukkaa mallioikeutta, on velvollinen suorittamaan kohtuullisen korvauksen mallin käyttämisestä sekä korvauksen muusta vahingosta, jonka loukkaus on aiheuttanut. Jos tuottamus on vähäinen, voidaan vahingonkorvausta sovitella.

Milloin mallioikeuden loukkaus ei ole tahallinen tai tuottamuksellinen, loukkaaja on velvollinen suorittamaan korvausta mallin käyttämisestä siinä määrin kuin se katsotaan

kohtuulliseksi.

Mallioikeuden loukkauksen perusteella on korvauskanne pantava vireille viiden vuoden kuluessa vahingon syntymisestä uhalla, että oikeus korvaukseen menetetään.

36 a §

(685/2006) Tuomioistuim voi mallioikeuden loukkausta koskevassa riita-asiassa kantajan vaatimuksesta määrätä, että vastaajan on korvattava kustannukset, jotka kantajalle aiheutuvat siitä, että hän soveltuvin toimin julkistaa tietoja lainvoimaisesta tuomiosta, jossa vastaajan on todettu loukanneen mallioikeutta. Määräystä ei saa antaa, jos tietojen levittämistä on muussa laissa rajoitettu. Harkitessaan määräyksen antamista ja määräyksen sisältöä tuomioistuimen tulee ottaa huomioon julkistamisen yleinen merkitys, loukkauksen laatu ja laajuus, julkistamisesta aiheutuvat kustannukset ja muut vastaavat seikat.

Tuomioistuim määrää vastaajan korvattavien kohtuullisten julkistamiskustannusten enimmäismäärän. Kantajalla ei ole oikeutta korvaukseen, jos tietoja tuomiosta ei ole julkistettu tuomioistuimen määräämässä ajassa lainvoimaiseksi tulleen tuomion antamisesta.

37 § Sen vaatimuksesta, jonka mallioikeutta on loukattu, tuomioistuim voi, sen mukaan kuin katsotaan kohtuulliseksi, jatketun loukkauksen estämiseksi määrätä, että tavarat, jotka vastoin toisen mallioikeutta on valmistettu tai maahan tuotu tai esine, jonka käyttäminen sisältää mallioikeuden loukkauksen, on määrättyllä tavalla muutettava tai pantava talteen mallin jäljellä olevaksi suoja-ajaksi tai hävitettävä, taikka, jos kysymyksessä ovat luvattomasti valmistetut tai maahan tuodut tavarat, luovutettava loukatulle lunastusta vastaan. Edellä sanottu ei koske sitä, joka vilpittömässä mielessä on saanut sanotun omaisuuden tai erityisen oikeuden siihen, eikä itse ole loukannut mallioikeutta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu omaisuus voidaan takavarikoida, milloin rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tai tämän lain [35 §](#):ssä mainitun rikoksen voidaan olettaa tapahtuneen. Tällöin on sovellettava, mitä takavarikosta säädetään pakkokeinolaissa (450/87). (718/95) Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, tuomioistuim voi, jos siihen on erityisiä syitä, vaadittaessa määrätä, että 1 momentissa tarkoitettun omaisuuden haltija saa hallita sitä kohtuullisesta vastikkeesta ja muutoin kohtuullisilla ehdoilla jäljellä olevan suoja-ajan tai osan siitä.

38 § (596/02) Jos joku sen jälkeen, kun hakemuskirjat ovat tulleet julkisiksi, käyttää [5 a §](#):n vastaisesti mallia, jonka rekisteröintiä on haettu, on mallioikeuden loukkausta koskevia säännöksiä vastaavasti sovellettava, jos hakemus johtaa rekisteröintiin, kuitenkin niin, ettei häntä saa tuomita rangaistukseen.

Vahingonkorvaukseen siitä käytöstä, joka on tapahtunut ennen [18 §](#):ssä tarkoitettua rekisteröintihakemuksen kuuluttamista, on tällöin sovellettava, mitä [36 §](#):n 2 momentissa säädetään.

Mitä [36 §](#):n 3 momentissa säädetään, ei ole sovellettava, jos korvauskanne pannaan vireille vuoden kuluessa mallin rekisteröimisestä.

39 § Jos mallin rekisteröinti on lainvoiman saaneella tuomiolla kumottu, ei rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tai tämän lain [35-38 §](#):ssä säädettyä rangaistusta, korvausta tai muuta seuraamusta voida tuomita. (718/95)

Milloin mallioikeuden loukkausta koskevassa asiassa tehdään väite mallin rekisteröinnin mitättömyydestä, tuomioistuimen on vastaajan vaatimuksesta lykättävä asian käsittely tai ratkaiseminen siihen saakka, kunnes rekisteröinnin kumoamista koskeva kanne on lopullisesti ratkaistu. Jollei kannetta ole pantu vireille, tuomioistuimen on jutun lykätessään asetettava vastaajalle määräaika, jonka kuluessa kanne on pantava vireille.

40 § Joka tahallisesti tai tuottamuksesta, joka ei ole vähäinen, laiminlyö täyttää sen, mihin hän [34 §](#):n mukaan on velvollinen, rangaistaan sakolla.

Samaan rangaistukseen on tuomittava myös se, joka sanotussa pykälässä tarkoitetuissa tapauksissa antaa väärän tiedon, jollei teosta ole säädetty rangaistusta rikoslaissa.

Joka syyllistyy tässä pykälässä mainittuun rikokseen, on velvollinen korvaamaan siitä aiheutuneen vahingon. Jos tuottamus on vähäinen, voidaan vahingonkorvausta sovitella.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä tässä pykälässä tarkoitettua rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

8 LUKU. Oikeudenkäyntisäännöksiä

41 § Mallioikeuden haltija tai se, jolla käyttö- tai pakkoluvan perusteella on oikeus käyttää mallia, voi ajaa vahvistuskannetta siitä, nauttiiko hän rekisteröinnin perusteella suojaa toista vastaan, jos asiasta on epätietoisuutta ja siitä on haittaa hänelle.

Samoilta edellytyksillä voi se, joka harjoittaa tai aikoo harjoittaa liiketoimintaa, ajaa vahvistuskannetta mallioikeuden haltijaa vastaan siitä, onko tietty mallin rekisteröinti tälle liiketoiminnalle esteenä.

Jos 1 momentissa tarkoitettussa asiassa tehdään väite rekisteröinnin mitättömyydestä, on vastaavasti sovellettava mitä [39 §](#):n 2 momentissa on säädetty.

42 § Sen, joka tahtoo nostaa kanteen mallin rekisteröinnin kumoamisesta, sen siirtämisestä tai pakkoluvan saamisesta, on siitä ilmoitettava rekisteriviranomaiselle sekä annettava tieto jokaiselle rekisteriin merkitylle käyttöluvan ja panttioikeuden haltijalle.

Mikäli käyttöluvan haltija tahtoo nostaa loukkauskanteen tai [41 §](#):n 1 momentissa tarkoitettua vahvistuskanteen, hänen on annettava siitä tieto mallioikeuden haltijalle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu tiedoksiantovelvollisuus katsotaan täytetyksi, kun ilmoitus on kirjattuna lähetyksenä jätetty postin kuljetettavaksi mallirekisteriin merkityllä osoitteella.

Jos kannetta nostettaessa ei näytetä, että edellä säädetty ilmoitus tai tiedoksianto on tapahtunut 1 momentin säännösten mukaisesti, tuomioistuimen on asetettava kantajalle sitä varten määräaika. Ellei tätä noudateta, kannetta ei oteta tutkittavaksi.

43 § Laillisena tuomioistuimena parempaa oikeutta malliin, rekisteröinnin kumoamista, hakemuksen tai rekisteröinnin toiselle siirtämistä, mallioikeuden loukkausta sekä pakkolupaa, [32 §](#):n 2 momentissa tarkoitettua oikeutta, [40 §](#):ssä tarkoitettua rikkomusta ja korvausta ja [41 §](#):ssä tarkoitettua vahvistuskannetta koskevissa asioissa on Helsingin käräjäoikeus.

Yhteisömallista annetussa neuvoston asetuksessa tarkoitettuna yhteisömalliasioita käsittelevänä tuomioistuimena toimii Helsingin käräjäoikeus.

44 § (718/95) Tuomioistuimen on lähetettävä rekisteriviranomaiselle jäljennös lopullisesta päätöksestä jutuissa, joita tarkoitetaan rikoslain 49 luvun 2 §:ssä tai tämän lain [16](#), [30-32](#), [35-38](#) sekä [41](#) §:ssä.

9 LUKU. Erinäisiä säännöksiä

45 § Mallioikeuden haltijalla, jolla ei ole kotipaikkaa Suomessa, tulee olla täällä asuva asiamies, jolla on oikeus hänen puolestaan ottaa vastaan haasteen tiedoksiantoja, kutsuja ja muita asiakirjoja mallioikeutta koskevissa asioissa, lukuun ottamatta rikosasioita koskevaa haastetta ja määräystä, jolla asianosainen on velvoitettu henkilökohtaisesti saapumaan oikeuteen. Asiamies on ilmoitettava mallirekisteriin merkittäväksi. 2 mom. on kumottu. (596/02)

46 § Asetuksella voidaan vastavuoroisuuden edellytyksellä säätää, ettei [12](#) tai [45 §](#):n säännöksiä ole sovellettava sellaiseen hakijaan tai mallioikeuden haltijaan, jonka kotipaikka on vieraassa valtiossa tai jolla on siinä valtiossa asuva ja tässä maassa rekisteriin merkitty asiamies, jolla on sanotuissa pykälissä tarkoitettu toimivalta.

46 a § (596/02) Jos rekisteriviranomaisen päätöstä ei ole saatu annetuksi tiedoksi hakijalle, väitteentekijälle tai mallioikeuden haltijalle tämän rekisteriviranomaiselle ilmoitettuun osoitteeseen, se voidaan antaa tiedoksi kuuluttamalla asiasta Patentti- ja rekisterihallituksen julkaisemassa mallioikeuslehdessä.

47 § (596/02) Mallin rekisteröintihakemuksen, rekisteröinnin uudistamisen, mallin muuttamisen ja yhteisömallihakemuksen yhteydessä on suoritettava hakemusmaksu, uudistamismaksu, mallin muuttamismaksu ja yhteisömallihakemuksen toimittamismaksu sekä asian laadun mukaan seuraavat lisämaksut: luokkamaksu jokaiselta tavaraluokalta ensimmäisen jälkeen, yhteisrekisteröintimaksu jokaiselta mallilta ensimmäisen jälkeen, säilytysmaksu mallikappaleen säilytyksestä ja kuulutusmaksu jokaiselta kovalta ensimmäisen kuvan jälkeen, sekä eri maksu mallirekisteriin muista seikoista tehtävistä merkinnöistä. Uudistamismaksu, joka suoritetaan kulumassa olevan rekisteröintikauden jälkeen, on suoritettava korotettuna. Tämän lain mukaan perittävistä maksuista säädetään erikseen.

48 § Tarkemmat määräykset tämän lain täytäntöönpanosta ja soveltamisesta annetaan asetuksella.

49 § Tämä laki (221/71) tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 1971.

--

Mallioikeuslain muutoksen (596/12.7.2002) voimaantulosäännös

Tämä laki (596/02) tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 2002.

Tätä lakia sovelletaan myös ennen sen voimaantuloa rekisteröityihin malleihin ja malleihin, jotka rekisteröidään ennen tämän lain voimaantuloa tehdyn hakemuksen perusteella. Ennen tämän lain voimaantuloa tehdyn rekisteröintihakemuksen perusteella rekisteröidyn mallin kumoamiseen sovelletaan kuitenkin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Rekisteröintihakemus, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

Jos joku tämän lain voimaan tullessa käyttää mallia tässä maassa tavalla, joka ei tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan edellyttänyt mallioikeuden haltijan suostumusta, saa hän jatkaa mallin käyttöä, vaikka tämän lain mukaan sellainen suostumus vaadittaisiinkin. Samanlainen käyttöoikeus on myös sillä, joka on ryhtynyt olennaisiin toimenpiteisiin käyttääkseen mallia.

--

Mallioikeuslain muutoksen (20.12.2002) voimaantulosäännös

Tämä laki (1215/02) tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

--

Mallioikeuslain muutoksen (21.07.2006 685/2006) voimaantulosäännös

Tämän lain 35 a §:ää sovelletaan myös riita-asiaan, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa.

Riita-asiaan, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain 36 a §:n sijasta tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tämä laki (685/2006) tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2006.